

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Психологічне благополуччя пацієнтів нейрофункціональної хірургії»

здобувачки ступеня доктора філософії з галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія

Музичук Галини Олегівни

1. Актуальність теми дисертації

Наростаюча технологізація та диференціація нейрохірургії з одного боку відкриває нові можливості, з іншого боку – ставить нові вимоги до збереження кращих традицій діагностики з використанням системного підходу до хворого для його цілісного сприйняття, що може бути досягнуто лише за допомогою мультидисциплінарних підходів з використанням кращих напрацювань. Підхід до хворого як до особистості, яка страждає, повинен протистояти технологічному, що займається лише хворобою без урахування індивідуальних характеристик її носія, які визначають особливості клінічного прояву патології, розгортання компенсаторних процесів, ставлення до своєї хвороби. При надмірному зловживанні методами візуалізації патології нервової системи, неминуче ігноруються особисті якості людини, страждає клінічна та психологічна увага до нього. Часто виникає небезпечний синдром роз'єднання лікаря та хворого. Проблема зводиться не до «заміни клінічного мислення» інструментальними знахідками, а до використання клінічного мислення задля інтересів хворого. Гуманістичні професійних підходи у нейрохірургії тісно пов'язані з такими важливими поняттями як «психологічний добробут» та «якість життя». В даний час діагностика нейрохірургічних захворювань вимагає застосування комплексу різних методик дослідження: як традиційних клінічних, так і нових інструментальних та психодіагностичних. Проте питання успішно проведеної нейрохірургічної операції не вирішує повністю питання психологічного благополуччя пацієнтів. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради КІСПІ (протокол № 5 від 03.03.2023).

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дослідження виконано у відповідності до тематичного плану науково-дослідної

роботи кафедри клінічної психології та в межах науково-дослідницької теми «Психодіагностика якості життя в сучасному українському суспільстві (НДР 0121U110751).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійним науковим дослідженням. Основні результати, що виносяться на захист, отримані авторкою самостійно.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором вирішень, висновків, рекомендацій

Дисертаційна робота містить повні та строгі доведення всіх наукових результатів. Матеріали дисертації апробовано на 4 міжнародних наукових конференціях. Результати, наведені в дисертації, опубліковано в 3 наукових статтях, з яких 3 віднесено до переліку наукових фахових видань України.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

У дисертаційній роботі:

- вперше проведено комплексне вивчення структурних особливостей психологічного благополуччя у хворих функціональної нейрохірургії. Систематизовано ключові фактори, які впливають на рівень психологічного благополуччя хворих нейрофункціональної нейрохірургії;
- подальшого розвитку набули концептуальні ідеї щодо механізмів взаємодії груп факторів (емоційного стану, адаптації до хвороби, фізичного стану та суб'єктивних ресурсів) з рівнем психологічного благополуччя хворих нейрофункціональної хірургії;
- розроблено емпіричну модель психологічного благополуччя хворих нейрофункціональної хірургії, яка охоплює наступні аспекти: фізичний, економічний, соціальний, функціональний (розвиток та діяльність), емоційний, духовний та суб'єктивний;
- вперше виявлено та систематизовано відмінності у параметрах психологічного благополуччя хворих, залежно від нозології, які проходять лікування в умовах нейрофункціональної хірургії. Проведений аналіз дозволив

встановити, що рівень психологічного благополуччя не є однорідним серед пацієнтів і варіюється під впливом ряду змінних. Зокрема встановлено, що цілі в житті, відчуття сенсів, самосприйняття, своєї соціальної цінності, виступають одними з ключових детермінант психологічного благополуччя. Таким чином, отримані дані дозволяють не лише поглибити розуміння психологічних особливостей пацієнтів нейрофункціональної хірургії, але й обґрунтовують доцільність розробки диференційованих психокорекційних програм, орієнтованих на підвищення рівня психологічного благополуччя в період перед- та післяопераційної адаптації;

- поглиблено розуміння особливостей впливу емоційних станів, таких як тривога та депресія, на психологічне благополуччя;

- вперше отримано нове розуміння динаміки психологічного благополуччя хворих нейрофункціональної хірургії, зокрема те, що загальний рівень благополуччя залишається відносно стабільним з часом. Проте негативні емоційні стани, такі як тривога та депресія, демонструють поступовий негативний вплив, а роль соціальної підтримки стає все більш значущою на етапах подолання хвороби та відновлення;

- розроблено комплекс рекомендацій, що ґрунтуються на принципах особистісно орієнтованого підходу (який передбачає врахування унікальних психологічних характеристик, потреб і ресурсів кожного пацієнта), біопсихосоціальної моделі (яка визнає взаємозв'язок біологічних, психологічних та соціальних чинників у перебігу захворювання), а також моделі міждисциплінарної взаємодії між медичними працівниками, психологами та соціальними фахівцями. Зазначені рекомендації мають на меті підвищення рівня психологічного благополуччя, соціальної адаптації та загальної якості життя пацієнтів нейрофункціональної хірургії як у передопераційний, так і в післяопераційний періоди, та спрямовані на підвищення якості життя хворих нейрофункціональної хірургії.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Музичук Г., Лисенко І. (2023). Оцінка якості життя хворих на епілепсію як необхідна складова при нейрохірургічних втручаннях. Фаховий науковий журнал «Габітус», (52), с.157-161. <http://habitus.od.ua/journals/2023/52-2023/27.pdf>
2. Музичук Г. (2024). Психологічний супровід хворих на епілепсію нейрохірургічного профілю з тривожно-депресивними станами. Фаховий науковий журнал «Габітус», (64), с.162-165. <http://habitus.od.ua/journals/2024/64-2024/30.pdf>
3. Музичук Г. (2025). Вплив хвороби на психологічне благополуччя хворих на епілепсію. Фаховий науковий журнал «Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія» Випуск 2, с.81-86. <http://psy-visnyk.uzhnu.uz.ua/index.php/psy>

4. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

- Музичук Г. (2023). Якість життя пацієнтів з фармакорезистентною епілепсією. V International Scientific and Practical Conference «Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences». ISBN: 978-617-8126-21-6. DOI: 10.36074/logos-18.08.2023. pp.244-2
- Музичук Г. (2023). Психологічне благополуччя пацієнтів з фармакорезистентною епілепсією. Київський журнал сучасної психології та психотерапії. Фахове періодичне видання. Війна та мир: Психологія на службі людини. Спеціальний випуск журналу: тези науково-практичної конференції студентів та аспірантів (23 квітня 2023 року, м. Київ), с.83-84
- Музичук Г. (2024). Якість життя пацієнтів з фармакорезистентною епілепсією. Спеціальний випуск «Київського журналу сучасної психології та психотерапії»

(спецвипуск, 11–12 травня 2024, м. Київ). <https://www.kispp.com/2024/kzhssp-speczvipusk-11-12.05.pdf>

5. Музичук Г. (2025). Психологічна оцінка психологічного благополуччя пацієнтів з епілепсією. IX Міжнародна науково-практична конференція «Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences», June 20th, 2025 by NGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine), LLC International Centre Corporative Management (Vienna, Austria), p. 814-815

6. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Наукове значення дослідження полягає у визначенні ключових аспектів психологічного благополуччя хворих нейрофункціональної хірургії, які включають емоційні, соціальні та духовні компоненти. Проаналізовано їхній вплив на загальний стан хворих, які переживають хірургічне втручання та лікування. Обґрунтовано важливість соціальної підтримки, яка сприяє підвищенню психологічного благополуччя, що дозволяє краще зрозуміти її роль у адаптації до захворювання. Поглиблено знання про динаміку емоційних станів, таких як тривога та депресія, в контексті психологічного благополуччя. Сформульовано концептуальну модель психологічного благополуччя хворих нейрофункціональної хірургії, яка відображає взаємозв'язок між різними факторами та їхній вплив на загальний емоційний стан хворих. Систематизовано підходи до вивчення психологічного благополуччя в нейрохірургії. Розглянуто соціо-демографічні характеристики, які впливають на психологічне благополуччя, що підкреслює значущість індивідуального підходу в реабілітаційних заходах.

7. Практична цінність результатів дослідження.

Практична цінність полягає у тому, що емпірично виокремлено ключові фактори, котрі впливають на психологічне благополуччя хворих нейрофункціональної хірургії, що може використовуватись для розробки індивідуалізованих планів психологічної підтримки на всіх етапах лікування.

Визначено інструменти для оцінки рівня психологічного благополуччя, що можуть бути використані в клінічній практиці для моніторингу стану хворих і корекції реабілітаційних стратегій відповідно до їхніх потреб.

8. Впровадження результатів із зазначенням конкретних підприємств або галузі, де вони були впроваджені.

Результати дослідження впроваджено у практичну роботу ТОВ «Психодіагностичний центр», центр медико-психологічної реабілітації КЗ КОР «Обласне психіатричне наркологічне медичне об'єднання», відділення функціональної нейрохірургії Інституту нейрохірургії імені академіка А. П. Ромоданова НАМН України, кафедру клінічної психології Київського інституту сучасної психології та психотерапії.

Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

Дисертацію заслухано та обговорено на науковому семінарі кафедри клінічної психології Київського інституту сучасної психології та психотерапії (витяг з протоколу засідання кафедри № 1 від 15 серпня 2025 року). У ході обговорення дисертації були висунуті пропозиції задля врахування та уточнення.

Дисертація Музичук Галини Олегівни «Психологічне благополуччя пацієнтів нейрофункціональної хірургії» є завершеною науковою працею в рамках поставлених задач.

На основі вищесказаного можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота «Психологічне благополуччя пацієнтів нейрофункціональної хірургії» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

2. Дисертація відповідає спеціальності 05 «Психологія» (галузь знань 053 «Психологія»).

Головуюча на засіданні –

Доктор психологічних наук, проф., проф.
кафедри клінічної психології

Наталія МАКСИМОВА

Секретар засідання

PhD, доктор філософії у галузі психології
доцент кафедри клінічної психології

Тетяна РЯХОВСЬКА